

Силабус курсу

СОЦІАЛЬНЕ ГУВЕРНЕРСТВО

Освітньо-професійна програма:

«Соціальна Педагогіка»

Галузь знань: 01 – Освіта/Педагогіка

Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Кількість кредитів: 4.

Дні занять: згідно розкладу

Консультації: четвер 14.00-16.00, ауд. 232

Рік навчання: 1. Семестр: 2.

Мова викладання: українська

Форма навчання: денна/заочна

Викладач курсу:

канд. пед. наук, викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Олійник Галина Михайлівна

Контактні телефон:

0979751247

E-mail :

oliynukhalyna@gmail.com

Формат дисципліни

Вибіркова

Обсяг дисципліни:

Кредити ЄКТС -4 (120 год.)

Опис дисципліни

Дисципліна «Соціальне гувернерство» спрямована ознайомити студентів з теоретичними, методичними та правовими основами, метою, змістом та особливостями діяльності соціального гувернера, специфікою освітньо-виховної роботи соціального гувернера в сім'ї, на основі активізації, узагальнення, систематизації та інтеграції набутих раніше у ході вивчення інших навчальних дисциплін знань, умінь і навичок формування професійних компетенцій і компетентностей соціального гувернера з метою їх ефективного використання у процесі виконання професійних обов'язків соціального гувернера.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у магістрів формуються **компетентності:**

Індекс у матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 1	Уміння спілкуватися усно та в письмовій формі державною мовою. Володіння базовими навичками комунікації іноземною мовою. Здатність здійснювати ділову комунікацію з метою отримання інформації, необхідної для вирішення завдань діяльності. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.
ЗК 2	Здатність усвідомлювати потребу у професійному саморозвитку; вдосконалювати наявні професійні уміння та навички відповідно до вимог професійного середовища та розвивати нові професійно-значущі якості; адекватно оцінювати позитивні зміни у професійній діяльності та оволодіння новими знаннями та методами професійної діяльності на основі використання сучасних інформаційних технологій. Готовність до ведення дистанційної освітньої та консультативної діяльності, використання комп'ютерних і мультимедійних технологій у викладацькій діяльності
ЗК 3	Здатність до прогнозування стратегії професійної діяльності; застосовувати знання та розуміння основних концепцій, теорій та фактів для прогнозування стратегії професійної діяльності, дотримання етичних стандартів у соціально-

	педагогічній діяльності; визначати шляхи вирішення моральних проблем та приймати адекватне професійне рішення в етичних питаннях; постійно працювати над власними цінностями, поглядами.
ЗК 6	Здатність використовувати доцільні технології, форми та методи соціально-педагогічної роботи у професійній діяльності; володіти знаннями щодо характеристики та класифікацій інноваційних технологій, форм та методів, які використовуються у професійній діяльності; добирати найбільш ефективні форми та методи роботи, забезпечувати їх варіативність, структурність, послідовність та інтеграцію
ЗК8	Здатність визначати, формулювати та професійно розв'язувати соціальні та педагогічні проблеми різних груп клієнтів; здатність передбачати зміни, тенденції та швидко реагувати на них, постійно рухатися вперед, надихати інших, приймати рішення у складних ситуаціях, домагатися поставлених завдань.
ЗК 9	Бути готовим до роботи у соціально-педагогічній сфері, володіти навичками адвокації та медіації.
ФК 3	Здатність до налагодження взаємозв'язку та взаємодії з громадськими, соціальними та державними структурами для вирішення професійних завдань; володіння знаннями щодо стратегії та тактики налагодження зв'язків з представниками різних соціальних інституцій, ЗМІ та вміння їх застосовувати у професійній діяльності.
ФК 4	Здатність підвищувати рівень спрямованості здібностей, знань, навичок, прагнень, творчих зусиль, інтересів, цілей та ідеалів дітей та молоді на реалізацію нагальних потреб; розробляти педагогічну модель та визначати оптимальні умови формування соціальної активності дітей та молоді; забезпечувати координацію діяльності різних інститутів соціального виховання в процесі стимулювання дітей та молоді до прояву соціальних ініціатив та участі у суспільному житті.
ФК 6	Здатність розробляти програму підтримки дітей з особливими освітніми потребами в шкільному середовищі; реалізовувати різні підходи до оцінювання досягнень у соціальному зростанні дітей з особливими освітніми потребами; встановлювати партнерські відносини між школою, сім'єю і громадою; здійснювати оцінку ефективності роботи з різними категоріями сімей.
ФК 12	Організація сприятливого середовища у різних соціальних інституціях; готовність мобілізуватись до дій в екстремальних ситуаціях; визначати фактори агресивного середовища, прогнозувати наслідки його впливу на дитину; визначати шляхи створення безпечного й розвивального середовища; розробляти методичні рекомендації з питань створення сприятливого середовища в різних соціальних інститутах.

Структура курсу

Години (лек/ сем)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/2	1. Гувернерство у системі домашнього навчання й виховання	Знати сутність поняття гувернер, соціальний гувернер. Історію виникнення та розвитку гувернерства. Особливості діяльності гувернера у різні історичні епохи. Причини відновлення інституту гувернерства у нинішній Україні. Розуміти сучасний стан та проблеми розвитку гувернерства	Презентації, тести, питання

		в Україні. Аналізувати мету, суть і основні види діяльності соціального гувернера. Вивчити професійний портрет соціального гувернера. Умови діяльності. Вимоги до особистості, знань та умінь гувернера. Обов'язки гувернера. Професійна етика соціального гувернера.	
2/2	2. Історичні аспекти становлення та розвитку гувернерства.	На основі опрацювання наукових джерел дослідити гувернерство в найдавніші часи. Гувернерство в Стародавній Греції. Спартанська і афінська системи виховання. Філософи-гувернери. Гувернерство в Римі. Гувернерство в країнах Стародавньої Азії та Сходу. Гувернерство у східних слов'ян. Релігійно-церковне виховання в епоху середньовіччя. Лицарське виховання. Гувернерство на території Київської Русі. Й.Г. Песталоцці, І. Кант, Й.Ф. Герbart, Ф. Фрьобель, А. Дістервег, Г. Спенсер. Розкрити розвиток освіти в Російській Імперії. Система І.І. Бецького. Обов'язки гувернера. Поділ гувернерів на домашніх наставників і домашніх вчителів.. Проаналізувати особливості гувернерства в Російській Імперії в 19 столітті. Обґрунтувати розвиток гувернерства в соціалістичних країнах. Гувернерство в роки перебудови. Педагоги-новатори. Здобуття Україною незалежності, відродження гувернерства.	Презентації, тести, питання
2/2	3. Психологічно-педагогічні аспекти роботи соціального гувернера	Мати уявлення про механізми сімейного виховання. Складові процесу домашнього виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. Виховання дитини в сім'ї та його особливості. Виховання у дитини культури поведінки та навчання техніки безпеки. Врахування традицій та звичаїв, особливостей сім'ї та сімейного виховання у роботі соціального гувернера. Взаємодія соціального гувернера з батьками. Охарактеризувати	Презентації, тести, питання

		роботу соціального гувернера з підвищення психолого-педагогічної культури батьків.	
2/2	4: Особливості організації та методика перших днів роботи соціального гувернера в сім'ї	Дослідити місце та роль гувернера в сім'ї. Знайомство з членами сім'ї. Створення та втілення стратегічних і тактичних підходів щодо налагодження стосунків з членами сім'ї. Вивчити особистість дитини. Здійснити аналіз тестів та методики проведення тестування з різними віковими групами. Розкрити індивідуальні проблеми членів сім'ї та шляхів їх подолання. Знати специфіку роботи гувернера з дітьми різного віку.. Обґрунтувати особливості роботи гувернера з дітьми з хронічними захворюваннями, під час тривалої хвороби, у реабілітаційний період після перенесеного захворювання.	Презентації, тести, питання
2/2	5: Загальні основи догляду за дитиною	Розкрити санітарно-гігієнічні вимоги догляду за дитиною. Уміти здійснити організацію загартування дитини у сім'ї. Знати гігієнічні вимоги до дитячого одягу та взуття. Та основи організації раціонального харчування. Проаналізувати значення режиму в житті дитини. Обґрунтувати санітарно-гігієнічні вимоги до організації навчально-трудової діяльності. Та особливості організації навчально-трудової діяльності дітей. Гігієнічні вимоги до домашніх умов діяльності дитини. Гігієнічні вимоги до робочого місця та робочої пози дитини. Основи масажу. Нетрадиційні методи оздоровлення дитини в побутових умовах.	Презентації, тести, питання

2/2	6. Особливості роботи соціального гувернера в сім'ї з дитиною з особливими потребами	Здійснити аналіз поняття "соціокультурної реабілітації": Розкрити зміст, принципи, правила організації та здійснення. Пріоритетні цілі, напрямки та моделі роботи соціального гувернера з сім'єю, що має дитину з функціональними обмеженнями. Охарактеризувати технологію роботи з дітьми хворих на епілепсію. Вивчити особливості розвитку правильного відношенню до здоров'я. Та причини стресу у дітей.	Презентації, тести, питання
2/1	7. Особливості індивідуального розвитку дітей відповідно до сучасних тенденцій в освітньо-виховному процесі	Дослідити загальний розвиток дітей у сім'ї та його значення в житті людини. Зміст домашнього навчання дітей. Проаналізувати дошкільне навчання й виховання як основа соціокультурного становлення особистості. Розкрити освітньо-виховну діяльність гувернера в контексті "Базового компонента дошкільної освіти в Україні". Знати фактори розвитку дитини в сім'ї. Аналізувати розвиток основних вмінь та навичок дітей в умовах сім'ї. та розвиток пізнавальних інтересів та здібностей дитини. Проаналізувати основні методи виховання гувернером дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Вивчити методи та форми організації навчальної діяльності в умовах сім'ї. та основні напрями виховної роботи соціального гувернера в сім'ї.	Презентації, тести, питання
2/1	8. Дидактичні вимоги до діяльності гувернера	Сформувати поняття пренатальної педагогіки: наукові основи здійснення педагогічного впливу на дитини у пренатальний період, основні види цього впливу. Розкрити значення ігрової діяльності у розвитку дитини. Види ігор, еволюція ігрової діяльності дитини. Гра та іграшка в історії людства. Вивчити основні види іграшок, їх значення у розвитку дитини. Вимоги до іграшок. Сучасні іграшки та особливості їх впливу на дитину.	Презентації, тести, питання

		Дослідити гру як метод виховання. Вміти використовувати комплексні ігрові методики в процесі виховання та коригування особистісного росту дитини.	
2/1	9: Підготовка дітей до навчання в школі	Дослідити рівень психологічних особливостей та рис характеру вихованця, важливих для процесу навчання, а також рівня знань і їх відповідність віку дитини та вимогам сучасної школи. Проаналізувати методику розробки індивідуальної програми навчальних занять та коригуючи ігор. Виявити здатність дитини до навчання в школі певного типу, вдома, школі-інтернаті	Презентації, тести, питання
2/1	10. Теорія і практика організації дозвілля у домашньому вихованні дитини	Розкрити особливості організації дозвілля в домашніх умовах. Гувернер як організатор домашніх свят. Знати особливості організації дозвілля в домашніх умовах. Вміти допомогти родині у відновленні сімейних традицій, зародженні нових позитивних форм організації дозвілля. Охарактеризувати технологію організації творчого розвитку дитини образотворчий, музичний, декоративно-прикладний напрями. Уміти здійснювати підготовку та проведення екскурсій, подорожей, прогулянок з дитиною.	Презентації, тести, питання

Індекс у матриці ОП	Програмні результати навчання
ПРН 3	Здійснювати аналіз соціально-педагогічної діяльності на міжнародному, національному, регіональному та локальному рівнях; здійснювати порівняльний аналіз досвіду вирішення соціально-педагогічних проблем, прогнозувати шляхи їх розв'язання; визначати пріоритетні проблеми в соціально-педагогічній практиці, здійснювати соціально-педагогічну роботу з урахуванням змін у нормативно-правових документах.
ПРН 9	Розробляти програму підтримки дітей з особливими освітніми потребами в шкільному середовищі; реалізовувати різні підходи до оцінювання досягнень у соціальному зростанні дітей з особливими освітніми потребами; встановлювати партнерські відносини між школою, сім'єю і громадою; здійснювати оцінку ефективності роботи з даною категорією.

ПРН 11	Визначати, аналізувати та пояснювати соціальні явища, ідентифікувати соціально-педагогічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; оцінювати позитивні й негативні вияви діяльності громадських течій та рухів.
ПРН 12	Здійснювати та організовувати корекційно-розвивальний процес: надання реабілітаційних послуг в центрах, комплексах, службах із відновлення психологічного, морального, емоційного стану та здоров'я клієнтів.
ПРН 13	Пропонувати власні способи вирішення соціальних завдань і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.
ПРН 15	Розробляти та реалізовувати індивідуальні та групові програми соціально-педагогічної корекції та програми індивідуальної та групової реабілітації, вміти діагностувати можливі відхилення у поведінці клієнтів.
ПРН 17	Моделювати соціальні процеси, застосовувати стандарти соціально-педагогічних послуг для різних категорій клієнтів, долати дискримінаційні практики та впроваджувати антидискримінаційну політику в навчальних закладах, організаціях, службах та установах.
ПРН 18	Самостійно обирати необхідні технології соціально-педагогічної роботи як систему прийомів і засобів соціально-педагогічного впливу, прогнозувати умови, що забезпечуватимуть оптимальний розвиток особистості.
ПРН 19	Відповідально приймати самостійні рішення у нестандартних ситуаціях професійної діяльності, співвіднесення тенденцій розвитку суспільства з тенденціями розвитку освіти і соціальної сфери.
ПРН 20	Здійснювати комунікацію українською та іноземною мовами, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування в процесі вирішення соціально-педагогічних задач задля налагодження посередництва та поліпшення або відтворення нормальної життєдіяльності клієнтів.
ПРН 22	Модифікувати, удосконалювати та запроваджувати нові види технік консультативної та психокорекційної роботи з молоддю, дітьми-сиротами, інших категорій, які опинились у складних життєвих обставинах.
ПРН 23	Відповідально працювати в умовах загальних соціальних та професійних ризиків.

Рекомендовані джерела

1. Артемова, Л. Соціалізація дитини в родині / Л.Артемова // Дошкільне виховання. 2004. №3. С. 3–5.
2. Вільхова, О. Вплив сім'ї на соціалізацію дитини [Текст] / О. Вільхова // Зб. наук. праць ПДПУ ім. В.Г. Короленка. Вип. 1–2 (28–29). Серія „Педагогічні науки”. Полтава, 2003. С. 39–42.
3. Гапон, Ю.А. Соціально-педагогічна концепція виховання. Ю.А. Гапон. К.: МВО України, 1990. 160 с.
4. Гільбух, Ю.З. Розумово обдарована дитина: психологія, діагностика, педагогіка / Ю.З. Гільбух; пер. з рос. К.: ВІПОЛ, 1993. 75 с.
5. Здоровий малюк: Програма з фізичної культури для дітей від народження до трьох років: Для батьків та вихователів дошкільних закладів / Уклад. Е.С. Вільчковський; АПН України; Інститут проблем виховання; Інститут змісту і методів навчання. К., 1997. 40 с
6. Золотухіна, С.Т. Теорія і практика підготовки домашніх наставників (історико-педагогічний аспект) / С.Т. Золотухіна, О.В. Корх-Черба. Харків: Нове слово, 2006. 206 с.
7. Кононко, О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві): навчальний посібник для вищих навчальних закладів / О.Л. Кононко. К.: Освіта, 1998. 255 с.
8. Леонова В. І. Технологія роботи соціального гувернера навч. посібн. / В. І. Леонова. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. С. 244.

9. Максимова, Н.Ю. Основи дитячої патопсихології / Н.Ю. Максимова, К.Л. Мілютіна, В.М. Піскун. К.: Перун, 1996. 464 с

10. Підготовка дітей до школи: прогр. та метод. рекомендації навчання та виховання дітей, неохоплених суспільним дошкільним вихованням / Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти / Авт.-упоряд.: А.А. Харченко. Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2002. 108 с.

11. Сарапулова Є.Г. Психолого-педагогічні основи навчально-виховної діяльності гувернера: Монографія. К.: МАУП, 2003, С. 58.

12. Шароватова, О.П. Гувернерство як ефективний засіб становлення особистості в умовах сучасного суспільства / О.П. Шароватова // Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наук. пр. / Гол. редактор – д.п.н., проф. Буряк В.К. Кривий Ріг: КДПУ, 2004. Вип. 9. С. 228–233.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1. Теоретичні засади діяльності соціального гувернера – усне і письмове опитування, психологічні задачі, тести	30
Модуль 2. Методичні аспекти роботи соціального гувернера– усне і письмове опитування, тести	30
Самостійні завдання	20
Залік – тести, завдання	20

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		<i>Для заліку</i>
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	зараховано
75-84	C	
64-74	D	зараховано
60-64	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни